

172/72

27.12.72

172/72

G.P.S.

J. 445.

In the Supreme Court of South Africa
In die Hooggeregshof van Suid-Afrika

(Appel DIVISION).
AFDELING).

APPEAL IN CRIMINAL CASE.
APPEL IN STRAFSAAK.

JOHANNES PETRUS JOUBERT

Appellant.

versus/teen

DIE STAAT

Respondent.

Appellant's Attorney
Prokureur van Appellant

Reitz, Barry
procurator

Respondent's Attorney P.G. (Pta.)
Prokureur van Respondent

Appellant's Advocate P. Roux
Advokaat van Appellant

Respondent's Advocate P.J. Strauss
Advokaat van Respondent

Set down for hearing on 26 Maart, 1973
Op die rol geplaas vir verhoor op

1, 4, 7.

(T.P.A.)

Locum: Regine Thompson HK, Botha, Potgieter.

J.P. Roux: 9:45 - 10:15.
P.J. Strauss: 10:15 - 10:30.

C.A.V.

30.3.73. Potgieter A.A. afgewees

[Signature]
a/c

IN DIE HOOGGEREGSHOF VAN SUID-AFRIKA

(APPELAFDELING)

In die saak tussen:

JOHANNES PETRUS JOUBERT Appellant

en

DIE STAAT Respondent

Coram: Ogilvie Thompson, HR Botha, et Potgieter

A RR

Verhoor: 26 Maart 1973. Gelewer: 30 Maart 1973.

U I T S P R A A K.

POTGIETER, AR :

Die appellant in hierdie saak is in die Landdroshof te Ellisras aangekla van aanranding. Dit is hom ten laste gelê dat hy op 5 Februarie 1972 ds. F.G.H. Loots, n predikant van die Hervormde gemeente, Ellisras wederregtelik aangerand het deur laasgenoemde n vuishou in sy gesig toe te dien. Die appellant het aanvanklik op dié aanklag onskuldig gepleit dog het in die verloop van die verhoor sy pleit na een van skuldig verander. Na skuldigbevinding is n vonnis van ses maande

gevangenisstraf.../2

gevagnisstraf deur die landdros opgelê. n Appèl na die Transvaalse Provinsiale Afdeling teen die opgelegde vonnis het geslaag tot die mate dat die vonnis verminder is na drie maande gevangenisstraf.

Met verlof van die Hof a quo is die appellant nou in hoër beroep by hierdie Hof.

Die klaer het getuig dat hy op 5 Februarie 1972 ongeveer 5. 15 nm., nadat hy so pas n huweliksbevestiging waargeneem het, by sy pastorie nog in sy toga was vir die neem van foto's saam met die huwelikspaar. Die appellant het hom genader en hom versoek om sy toga te gaan uittrek aangesien hy en sy eggenote hom graag by sy (klaer se) motor, wat tussen die kerkgebou en die pastorie geparkeer was, wou spreek. Die klaer het sy toga gaan uittrek en is na die appellant se motor. Laasgenoemde was agter die stuurwiel en sy eggenote het op die agterse sitplek van die motor gesit.

Die.../3

Die appellant het die klaer toe versoek om in die motor te klim aangesien hy en sy eggenote iets met hom wou

bespreek. Die klaer het in die motor geklim en die appellant het onmiddellik weggery. Die klaer se versoek aan die appellant om onder die seringbome op die kerkterrein stil te hou, is geweier en die appellant het aan hom gesê: "Ons ry nou waar ek wil en nie waar jy vir my sê om te ry nie." Die appellant het toe uit die dorp uit, en op die Stockpoortpad gery. Terwyl hulle voortgery het, het die appellant in uifers ongure en onweloweglike taal die klaer daarvan beskuldig dat hy n onbehoorlike verhouding met sy vrou het. Die appellant het ook ~~vrees~~ aan klaer gesê: "Jy praat vandag die waarheid of anders donder ek jou vrek." Die klaer het aan die appellant gesê: "Jy lieg" en daarop het laasgenoemde hom (klaer) n vuishou op sy wang toegedien. Omdat hy bevrees was dat die appellant hom "vrek" sou slaan het die klaer die deur oop-

gemaak.../4

gemaak en uit die bewegende motor gespring. Die motor het egter stadig beweeg en die klaer het geen beserings opgedoen nie. Die klaer het getuig dat hy die appellant goed geken het en dat hy hom nog nooit so kwaad gesien het nie. Nadat die klaer uit die motor gespring het, het hy in die rigting van Ellisras gehardloop. Hy het die geknars van motor bande op die pad agter hom gehoor en het toe besef dat die appellant hom agtervolg. Hy het uit die pad gehardloop, deur die draad gespring en tussen bosse in beweeg. Hy het by die huis van ene mnr. Bester aangedoen en vandaar die polisie geskakel wat hom kom haal en na die pastorie geneem het.

Die appellant het onder eed getuienis ter versagting afgelê. Sy getuienis is egter uiters vaag dog onder die omstandighede waar die predikant van 'n klein dorpie beskuldig word van 'n onbehoorlike verhouding

met die eggenote van n inwoner van die dorpie, mag

~~die verstaanbaar wees dat n beskuldigde nie son~~

aantying direk sou wou herhaal voor die landdros

van daardie dorpie nie. Hoe dit ookal sy, die

appellant erken dat hy die klaer geslaan het

in sy motor, dog sê slegs dat hy vir ^{die} klaer

gesê het dat hy gedink het "die stelling is so".

Dit is duidelik dat laasgenoemde woorde beteken dat

hy vir klaer gesê het dat hy gedink het dat eersgenoemde

met sy eggenote n onbehoorlike verhouding het. Hy

verklaar egter glad nie dat hy dit op redelike gronde

geglo het nie en nog minder op welke gronde hy dit ge-

glo het.

By oplegging van vonnis het die landdros

o.a. die volgende gesê:

"Na hulle die kerkgronde verlaat het, het beskuldigde in uiters ongure taal vir klaer beskuldig van n verhouding met sy vrou. Dit blyk duidelik dat die klaer heeltemal verbaas was oor die beskuldiging. Eers het hy niks daarop gesê nie en daarna dit ontken dan vir beskuldigde te sê "Jy lieg."

Beskuldigde se optrede daarna was nie die van n redelike man nie. Die enigste gronde wat hy kon aanvoer vir sy optrede, is omdat

hy 'gedink het die stelling is so'. Op daardie powere bewering is sy optrede heeltemal onredelik en glad nie geregverdig nie.

Die klaer was geensins opgewasse teen beskuldigde nie. Die hof het beide partye gesien en klaer het meer die indruk van n seun teenoor n reus van n man geskep. Dit het ook inderdaad uit die kruisverhoor van klaer geblyk dat beskuldigde n bokser was.

Klaer was die predikant van die Hervormde Gemeente in n klein gemeenskap en dit word met respek aangevoer dat die aanranding op so n persoon in die oë van sy gemeente en van die gemeenskap groter vernedering en belediging inhou as vir die gewone man op straat.

Beskuldigde se vorige veroordelings dui daarop dat hy geneig is tot gewelddadige optrede. Op 12/10/1966 is hy n boete opgelê vir aanranding en op 16/8/1971 is hy op twee soortgelyke klagtes gevonniss tot 4 maande gevangenisstraf wat voorwaardelik opgeskort is vir 3 jaar.

Die opgeskorte vonnis het nie die gewenste uitwerking gehad nie, want slegs 6 maande later maak hy hom aan soortgelyke gedrag skuldig. Dit word met respek aangevoer dat n stadium bereik is waar daar hardhandig teen beskuldigde opgetree moet word."

Dit blyk uit die uitspraak van die Hof

a quo dat die vonnis van 4 maande gevangenisstraf

wat opgelê is op 16 Augustus 1971 op dieselfde dag

as wat die appèl in die huidige saak gedien het,

op appèl verminder is na 'n boete van R100-00 of 100

dae gevangenisstraf. Blykens die uitspraak van

die Hof a quo was vermindering van daardie vonnis

die oorwegende rede waarom die vonnis in die huidige

saak verminder is na drie maande gevangenisstraf.

Ek meen dat dit dienstig is om weer eens

te beklemtoon dat 'n hof van appèl slegs 'n beperkte

mag het om met die diskresie van die hof van eerste

instansie by die oplegging van vonnis in te meng.

Die hof van appèl is alleenlik bevoeg om in te meng

indien daardie hof 'n verkeerde beginsel toegepas

het of dat dit sy diskresie willekeurig uitgeoefen het,

of dat die vonnis vernietigbaar is as gevolg van 'n on-

reëlmatigheid of mistasting, of indien die vonnis,

in die lig van al die getuienis beoordeel, van son-

aard is dat dit as steurend of ontstellend onvanpas

bestempel.../8

bestempel kan word. (Sien S. v. Pietersen, 1973

(1) SA 148 op bl. 152.)

In die onderhawige saak het die landdros in die uitoefening van sy diskresie, besluit dat, onder al die omstandighede en met inagneming van die appellant se vorige skuldigbevindings, gevangenisstraf 'n gepaste vonnis is. Die Hof a quo het met hierdie bevinding nie ingemeng nie, maar het die tydperk van gevangenisstraf verminder aangesien die een vorige vonnis van 'n opgeskorte gevangenisstraf op appèl verminder is tot gevangenisstraf met die keuse van 'n boete.

Die vraag is of daar enige gronde bestaan waarop hierdie Hof, ooreenkomstig die beginsels hierbo uiteengesit, met die diskresie van die landdros om gevangenisstraf op te lê, sal inmeng.

Mnr. Roux, namens die appellant, het in die eerste plek aangevoer dat die twee vorige skuldig-

bevindings.../9

bevindings van diefstal buite rekening gelaat

behoort te word. Die Hof a quo het verwys na

hierdie skuldigbevindings in 1967, dog die landdros
noem hulle glad nie in sy uitspraak nie en het hulle
klaarblyklik nie in aanmerking geneem nie.

In die tweede pæk het mnr. Roux aangevoer
dat die status van die klaer nie, onder die omstan-
dighede, n tersaaklike faktor is by die oplegging
van die vonnis nie. Met hierdie betoog kan ek
nie saamgaan nie. Seersekerlik is die status van
n predikant op n klein dorpie wel deeglik n faktor
wat oorweeg kan word wanneer n aanranding op hom
gepleeg word.

Hierdie is die enigste twee gronde wat mnr.
Roux na verwys het wat as mistastings aangemerkt kan
word. Om die redes genoem, het die landdros hom der-
halwe nie skuldig gemaak aan enige mistasting nie. Daar
is nie aangevoer dat die vonnis vernietigbaar is op grond
van enige

of dat die landdros sy diskresie willekeurig uit-
geefen het nie.

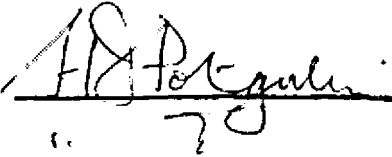
Die enigste ander vraag is of die vonnis
steurend of ontstellend onvanpas is. Mnr. Roux
het betoog dat, aangesien die appellant geglo het
dat die klaer met sy eggenote n onbehoorlike verhouding
het, die aanranding nie in die ware sin van die woord
as n misdaad bestempel behoort te word nie. Ek
het reeds daarop gewys dat op hierdie aspek die ap-
pellant se getuienis uiters vaag is. Dog, selfs
al sou aanvaar word dat die appellant werklik geglo
het dat die klaer[|] onbehoorlike verhouding met sy vrou
het, was sy optrede uiters laakbaar. Hy het die
predikant weggelok van sy pastorie en met hom in sy
motor weggery. Daarna het hy in teenwoordigheid van sy
eggenote, uiters ongure en onweloweglike taal teenoor
die klaer gebesig en gedreig om hom "vrek" te slaan.
Nadat die klaer dié aantyging ontken het, het die appel-
lant die klaer in sy gesig geslaan en moes hy (klaer)
uit die motor spring uit vrees dat die dreigement
uitgevoer gaan

word. Die klaer was, soos die landdros bevind het, heelwat kleiner gebou as die appellant en die klaer se vrees is derhalwe verstaanbaar.

Mnr. Roux het ook beoog^t dat, aangesien die appellant inderdaad geglo het dat die klaer met sy vrou geslagsverkeer gevoer het, die vorige skuldigbevindings van aanranding nie in aanmerking geneem moes geword het nie. Na my mening, egter, kan die appellant se vorige botsings met die gereg nie uit die oog verloor word nie. Ek is dit met mnr. Roux eens dat, oor die algemeen, kort termyne van gevangenisstraf, sonder die keuse van 'n boete, nie wenslik is nie. (vgl. S. v. Shange, 1967 (2) SA 81 op bl. 82). Waar, egter, die appellant se gedrag so laakbaar was en hy bowendien drie vorige skuldigbevindings van aanranding op sy kerfstok het, is ek van oordeel dat 'n vonnis van gevangenisstraf nie steurend of ontstellend onvanpas is nie en is hierdie Hof gevolglik nie geoorloof om met daárdie diskresie van die land-

dros in te meng nie. Die Hof a quo het, om die redes
~~deur hom genoem, die tydperk van gevangenisstraf ver-~~
minder na drie maande en ek is die mening toegedaan
dat dit onder al die omstandighede n gepaste vonnis
is.

Die appèl word bygevolg afgewys.

H.J. Potgieter, AR

Ogilvie Thompson HR)

stem saam.

Botha AR)